नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं, पौष १७ गते २०२४ साल

श्री ५ को सरकार

स्वास्थ्य–मन्त्रालयको

सूचना

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको "नेपाल मेडिकल काउन्सील नियमावली, २०२४" सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

"नेपाल मेडिकल काउन्सील नियमावली, २०२४"

श्री ५ को सरकारले नेपाल मेडिकल काउन्सील ऐन, २०२० को दफा ३२ ले दिएको अधिकार र त्यस सम्बन्धमा प्राप्त अरू सबै अधिकारको प्रयोग गरी देहायको नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद–१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :– (१) यो नियमहरूको नाम "नेपाल मेडिकल काउन्सील नियमावली, २०२४" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा:– विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा:–

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) "ऐन" भन्नाले नेपाल मेडिकल काउन्सील ऐन, २०२० सम्झनु पर्छ ।

(ख) "दर्ता" भन्नाले ऐन बमोजिम चिकित्सकहरूको नाम दर्ता गरिने रजिष्टरमा गरिने दर्तालाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) "स्थायी दर्ता" भन्नाले यस नियमावली बमोजिम गरिने स्थायी दर्ता सम्झनु पर्छ ।

(घ) "अस्थायी दर्ता" भन्नाले २ वर्षको अवधिसम्मको लागि गरिने दर्ता सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "परीक्षण दर्ता" भन्नाले ६ महीनाको अवधिको लागि गरिने दर्ता सम्झनु पर्छ ।

(च) "विशेष दर्ता" भन्नाले स्नातकोत्तर योग्यताको आधारमा गरिने विशेष दर्ता सम्झनु पर्छ ।

(छ) "योग्यता" भन्नाले श्री ५ को सरकारले रजिष्टरमा नाम दर्ता गर्न ऐनको अनुसूचि बमोजिम मान्यता दिएको डिग्री, डिप्लोमा सर्टिफिकेट, लाइसेन्स वा उपाधिहरू सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद–२

चिकित्सकहरूको नाम रजिष्टरमा दर्ता गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था

३. दरखास्त दिनु पर्ने:– (१) ऐन बमोजिम योग्यता प्राप्त चिकित्सकले आफ्नो नाम दर्ता गराउन चाहेमा काउन्सील समक्ष अनुसूची १ बमोजिमको दरखास्त दिनु पर्छ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम दरखास्त दिंदा देहायमा लेखिए मध्ये कुन किसिमको दर्ता गराउन चाहेको हो सो समेत खोल्नु पर्दछ ।

(क) स्थायी दर्ता,

(ख) अस्थायी दर्ता,

(ग) परीक्षण दर्ता, वा

(घ) विशेष दर्ता ।

(३) उप-नियम (१) बमोजिम दरखास्त दिंदा देहाय बमोजिमका प्रमाणपत्रहरू समेत नत्थी गरी दरखास्त दस्तूर साथ दाखिल गर्नु पर्छ ।

(क) जुन डिग्री डिप्लोमाको आधारमा दर्ता गराउन चाहेको हो त्यसको सक्कल प्रमाणपत्र र त्यसको एक प्रति रीतपूर्वकको नक्कल,

त्यस्तो सक्कल प्रमाणपत्र नाम दर्ता भए पछि वा दर्ता नहुने निर्णय भए पछि फिर्ता गरिने छ ।

(ख) दरखास्त दिनु भन्दा ६ महीना अघिसम्ममा लिइएको पासपोर्ट साइजको दरखास्तवालाको फोटो ३ प्रति,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) अरू प्रमाणपत्रहरूको प्रतिलिपिहरू,

(घ) पेशा प्रति वफादार रहने गरी दरखास्तवालाले हस्ताक्षर गरेको अनुसूची २ बमोजिमको प्रतिज्ञापत्र ।

४. स्थायी दर्ता:– (१) नेपाल अधिराज्य भित्र स्थायी रूपले आधुनिक चिकित्साको व्यवसायमा लाग्न चाहिने चिकित्सकले स्थायी दर्ता गराउन रू. १५।– दस्तूर साथ दरखास्त दिनु पर्छ ।

(२) मेडिकल काउन्सीलको गठन हुनु भन्दा पहिले गठन भएको नेपाल मेडिकल काउन्सील प्रिपरेटरी कमिटीले गरेको दर्तालाई अन्यथा बदर गरिएमा बाहेक यस नियम बमोजिम गरिएको स्थायी दर्ता मानिने छ ।

५. अस्थायी दर्ता:– (१) कुनै विदेशी नागरिक चिकित्सकले निश्चित अवधिको लागि नेपाल अधिराज्य भित्रको कुनै अस्पताल, संस्था, इत्यादिमा चिकित्सकको काम गर्नको लागि अस्थायी दर्ता गराउन दरखास्त दिन सक्ने छ ।

(२) त्यस्तो अस्थायी दर्ता तोकिएको अवधि, काम र स्थानको लागिमात्र मान्य हुने छ ।

(३) अस्थायी दर्ता एक पटकमा २ वर्ष भन्दा लामो अवधिको लागि गरिने छैन ।

(४) तोकिएको समय भन्दा अगावै काम छोडे वा छुटाइएमा अस्थायी दर्ता पनि स्वतः खारेज भएको मानिने छ ।

(५) अस्थायी दर्ताको निमित्त देहाय बमोजिमको दरखास्त दस्तूर लाग्ने छ :–

(क) १ वर्ष देखि २ वर्षसम्म का लागि रू. ६०।–

(ख) २ महीना देखि १ वर्षसम्मका लागि रू. ३०।–

(ग) २ महीना देखि कम जतिसुकै समयको लागि भए पनि रू. १०।–

(६) उप-नियम (४) बमोजिम दर्ता खारेज भएकोमा तिरी सकेको दरखास्त दस्तूर फिर्ता हुने छैन ।

६. परीक्षण दर्ता:– (१) कुनै चिकित्सकले ऐन बमोजिम योग्यता प्राप्त गरे तापनि काउन्सीलले तोके बमोजिम आवश्यक प्री. रजिष्ट्रेशन तालीम वा हाउस जब पूरा नगरेको वा गरी रहेको अवस्थामा आफ्नो नाम दर्ता गराउन चाहेमा निजको नाउ परीक्षण दर्ता रजिष्टरमा परीक्षण दर्ता हुन सक्ने छ ।

(२) परीक्षण दर्ता ६ महीनाको निमित्त हुनेछ र त्यस्को लागि दर्ताको आधा दस्तूर लाग्ने छ ।

(३) उप-नियम (१) बमोजिम दर्ता भएको चिकित्सकले तालीम समाप्त गरे पछि स्थायी दर्ता गर्न चाहे परीक्षण दर्ता गराउंदा बुझाई सकेको दस्तूर कटाई स्थायी दर्ता गराउन नपुग दस्तूर मात्र राखि दरखास्त दिन पर्ने छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(४) परीक्षण दर्तावालाले काउन्सीलले तोके बमोजिमको काम तोकेको स्थानमा मात्र गर्न पाउने छ ।

७. विशेष दर्ता:– (१) यस नियमावली बमोजिम स्थायी दर्ता नभएको कुनै चिकित्सकले विशेष दर्ता गराउन पाउने छैन ।

(२) विशेष दर्ताको निमित्त दरखास्त दस्तूर रू. ३०।– लाग्ने छ ।

(३) विशेष दर्तावाला चिकित्सकले वार्षिक शुल्क रू. १८।– प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १ महीना भित्र बुझाई सक्नु पर्नेछ ।

(४) उप-नियम (३) मा उल्लिखित म्याद नघाई शुल्क बुझाउन आएमा प्रत्येक महीनाको रू. २।– को दरले अतिरिक्त शुल्क लिई ६ महीनासम्म र त्यस पछि प्रत्येक महीनाको रू. ३।– का दरले अतिरिक्त शुल्क लिई अर्को ६ महीनासम्म बुझाउन पाउने छ । त्यो म्याद पनि नघाएमा निजको विशेष दर्ता खारेज हुनेछ र फेरि नयां दर्ता गराउन चाहे बक्यौता शुल्क सहित उप-नियम (२) बमोजिमको दस्तूर लाग्ने छ ।

(५) एक मुष्ट रू. ३६०।– बुझाउने चिकित्सकले उप-नियम (३) बमोजिको वार्षिक शुल्क तिर्नु पर्ने छैन ।

परिच्छेद–३

काउन्सीलको बैठक र त्यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

८. काउन्सीलको बैठक र त्यस्को कार्यविधि:– (१) अध्यक्षले काउन्सीलको बैठक बोलाउने छ ।

(२) काउन्सीलको बैठक प्रत्येक वर्ष कमसेकम २ पटक काठमाडौंमा हुनेछ ।

(३) रजिष्ट्रारले बैठक बस्ने कम्तिमा ७ दिन अगावै कार्यसूची (एजेण्डा) सहितको सूचना पठाउने छ ।

(४) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले काउन्सीलको बैठकको अध्यक्षता ग्रहण गर्ने छ र अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष दुबैको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतले छानिएको व्यक्तिले बैठकको अध्यक्षता ग्रहण गर्ने छ ।

(५) गणपुरक संख्या जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई हुनेछ ।

(६) अध्यक्षले आवश्यक ठानेमा विशेष बैठक बोलाउन सक्ने छ । विशेष बैठक बोलाउन परे कम्तिमा ३ दिनको सूचना दिनु पर्ने छ र त्यस्तो बैठकमा जुन कुराको निमित बैठक बोलाइएको हो सो विषय बाहेक अरू कुराको छलफल हुन सक्ने छैन ।

(७) कार्यसूचीमा समावेश नभएको कुनै विषय माथि विचार विमर्श गराउन चाहने सदस्यले बैठक बस्ने कमसेकम ३ दिन अगाडि रजिष्ट्रार छेउ लिखित सूचना दिनु पर्ने छ ।

(८) रजिष्ट्रारले उप-नियम (७) बमोजिम समावेश गरिएको संशोधित कार्य-सूची बैठक बस्ने २ दिन अगावै सबै सदस्यहरू समक्ष पठाउने छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तर,

काउन्सीलका सबै सदस्यहरूको सर्वसम्मतिले कुनै महत्वपूर्ण विषय माथि विचार विमर्श गराउनका निमित्त बैठकको कार्य सूचीमा समावेश गराउन चाहेमा जतिसुकै ढिलो गरी सूचना प्राप्त भए पनि सो विषयलाई छलफलमा राख्न अध्यक्षले अनुमति दिन सक्ने छ।

(९) कुनै बैठकको गणपूरक संख्या बैठकको निमित्त तोकिएको समयभन्दा आधा घण्टा पछिसम्ममा पनि पूरा नभएमा सो बैठक स्थगित हुनेछ र सो बैठक फेरि अध्यक्षले तोकिदिएको स्थान र समयमा स्थगित भएको २४ घण्टा पछि जुनसुकै बेला बस्न सक्नेछ र यसरी पुनः बसेको बैठकलाई गणपूरक संख्याको आवश्यकता पर्ने छैन।

(१०) स्थगित गरी पुनः बोलाइएको बैठकको सूचना रजिष्ट्रारले अनुपस्थित सदस्यहरूलाई पनि दिने छ।

(११) कुनै विषयमा एक मत नभएमा मतदान लिइने छ र बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ।

(१२) मतदान लिंदा हात उठाएर वा मत दिने व्यक्तिहरू पक्ष विपक्षमा बाँडिएर वा गुप्त मतदानद्वारा लिने भन्ने कुराको निर्णय अध्यक्षले गर्ने छ र मतदानको परिणाम अध्यक्षले सुनाउने छ।

तर तीन वा तीनभन्दा बढी सदस्यहरूले जुन प्रणालीको माग गर्ने छन् त्यही बमोजिमको प्रणाली नै अपनाइने छ।

(१३) कुनै प्रस्तावलाई स्वीकृति गर्ने, अस्वीकृत गर्ने संशोधन सहित स्वीकृत गर्ने वा स्थगित गर्ने अधिकार काउन्सीललाई हुनेछ।

(१४) अध्यक्षले आवश्यकतानुसार सदस्यहरूलाई बैठकमा बोल्न समय तोकि दिने छ।

(१५) काउन्सीलको एउटा कार्य विवरण पुस्तिका (माइन्यूट बूक) हुनेछ। बैठकको विवरण (माइन्यूट) यथाशिघ्र तयार गरी प्रत्येक सदस्य कहां पठाइने छ।

(१६) काउन्सील सम्बन्धी सबै कागजपत्र रजिष्ट्रार जिम्मा गोप्य रहने छ। काउन्सीलका सदस्यले त्यस्तो विवरण हेर्न वा सार्न सक्नेछ।

(१७) रजिष्ट्रारले काउन्सीलको नीति निर्देशनभन्दा बाहिर गई काम गरेमा वा काउन्सीलका हानिनोक्सानी हुने काम जाना जानी गरेमा वा गर्न प्रयत्न गरेमा वा आफ्नो ओहदाको दुरूपयोग गरी अनुचित लाभ उठाएमा वा सो गर्न प्रयत्न गरेमा वा काउन्सीलको हित बिरूद्ध हुने गरी प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा कुनै काम गरेमा वा अरू कुनै अनियमित काम गरेमा निजलाई बर्खास्त गर्न वा अरू कुनै सजाय गर्नका लागि काउन्सीलले आफ्नु निष्कर्षको पूर्ण विवरण र आधारहरू खुलाई श्री ५ को सरकार छेउ प्रतिवेदन पेश गर्न सक्नेछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ को सरकारले रजिष्ट्रार माथि लागेको कुनै आरोपको जांचबुझ गराउन निमित्त निजलाई सस्पेण्ड गर्न सक्ने छ ।

९. श्री ५ को सरकारले सूचना दिने:– श्री ५ को सरकारले ऐनको दफा ४ (२) अनुसार काउन्सीलको अध्यक्षको नियुक्ति गर्ने वा नगर्ने सम्बन्धमा काउन्सीललाई लिखित सूचना दिनेछ ।

१०. अधिकार सुम्पने:– ऐनको दफा ११ अनुसार काउन्सीलले आफ्नो अधिकार र आफूले गर्नुपर्ने काम कारवाई ऐन नियम र काउन्सीलको रेखदेख तथा निर्देशनको अधिनमा रही गर्न समितिहरू गठन गरी सुम्पन सक्नेछ ।

११. पारिश्रमिक:– श्री ५ को सरकारले काउन्सीलको सिफारिशमा काउन्सीलका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र सदस्यहरूको पारिश्रमिक तोकि दिनेछ ।

१२. निर्वाचित अध्यक्षको पदावधि:– सदस्यहरू मध्येबाट निर्वाचित अध्यक्षको पदावधि साधारण सदस्यको पदावधि सरहको हुनेछ ।

१३. काउन्सीलका कर्मचारीहरूको सेवा शर्त:– रजिष्ट्रार र काउन्सीलका अरू कर्मचारीहरूको सेवा शर्त, तलब भत्ता काउन्सीलले विनियम बनाई तोकि दिए बमोजिम हुनेछ :

१४. रजिष्ट्रारको काम र कर्तव्य:– यस नियमावलीमा अन्यत्र उल्लेख भएको काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त रजिष्ट्रारको देहायबमोजिमको काम र कर्तव्य हुनेछ :–

(१) दर्ताको निमित्त पेशहुन आउने चिकित्सकहरूको दरखास्त कारवाईका निमित्त यस नियमावली अन्तर्गत गठन हुने दर्ता समितिमा पेश गर्ने,

(२) चिकित्सकहरूको दर्ता सम्बन्धी रजिष्ट्रार आफ्नो जिम्मामा राख्ने,

(३) नामावलीको सूचीमा कसैको नाम छुटेको पत्ता लागेमा वा कसैले सो कुराको सूचना पठाएमा आवश्यकतानुसार संशोधन गर्ने,

(४) काउन्सीलको कोषाध्यक्षको रूपमा काम गर्ने,

(५) काउन्सीलका कर्मचारीहरूको नियुक्ति वा प्रमोशन र निजहरूमाथि विभागीय सजायको लागि काउन्सील छेउ सिफारिश गर्ने,

(६) काउन्सील प्रति उत्तरदायि भई काउन्सीलको आन्तरिक दैनिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने,

(७) काउन्सीलसंग पूर्व परामर्श लिई श्री ५ को सरकारले तोकि दिएको अरू कुनै काम गर्ने ।

१५. रजिष्टरको व्यवस्था:– (१) प्रत्येक किसिमको दर्ताको निमित्त छुट्टा छुट्टै नेपाली तथा अंग्रेजी भाषामा रजिष्टर रहने छ । नेपाली भाषाको रजिष्टरमा नामको पहिलो अक्षरको र अंग्रेजी भाषाका थरको पहिलो अक्षरको वर्णानुक्रमानुसार दर्ता हुनेछ ।

अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) कुनै चिकित्सकको नाम दर्ता भएपछि काउन्सीलबाट प्रकाशित हुने जुन पुस्तकमा निजको नाम पहिला पटक प्रकाशित भएको छ त्यस पुस्तकको एक प्रति सो चिकित्सककलाई विना मोल उपलब्ध गराइने छ ।

१६. नामावलीको प्रकाशनः— काउन्सीलले हरेक नयां वर्षमा दर्तावाला चिकित्सकहरूको नामावलीको प्रकाशन गर्नेछ । तर अस्थायी दर्तावाला चिकित्सकहरूको नाम प्रकाशित गरि नेछैन ।

१७. नाम दर्ता गर्ने समितिः— काउन्सीलले चिकित्सकहरूको नाम दर्ता गर्नको निमित्त तीन जना सदस्यहरू भएको एक समिति गठन गर्ने छ ।

१८. रजिष्टरबाट नाम झिक्ने र फेरि दर्ता गर्ने बारेः— (१) कुनै पनि दर्तावाला चिकित्सकले आफ्नो नाम रजिष्टरबाट हटाउन चाहेमा दर्खास्त दिई हटाउन सक्ने छ ।

तर निजले दर्खास्त दिए पछि पनि निज उपर ऐन नियम बमोजिम कुनै कारवाई चलाई सजायको रूपमा रजिष्टरबाट नाम हटाउन कुनै बाधा हुने छैन ।

(२) यसरी आफूखुसी नाम हटाएको चिकित्सकले पुनः दर्खास्त गरी पूरा दस्तूर तिरेमा फेरि आफ्नो नाम दर्ता गर्न सक्ने छ ।

(३) ऐनको दफा १३ को उपदफा (२) को अवस्था परी नाम हटाइएको अवस्थामा फेरि दर्खास्त दिई नाम दर्ता गर्न चाहने चिकित्सकबाट नियम बमोजिम पूरा दस्तूर लिई निजको नाम दर्ता गरिने छ ।

(४) ऐनको दफा १७ को उपदफा (१) बमोजिम रजिष्टरबाट नाम हटाइएको चिकित्सकले सो नाम हटाएको मितिले २ वर्ष पछि चरित्र सुधार्ने प्रतिज्ञा गरी फेरि नाम दर्ता गर्नको निमित्त दर्खास्त दिन सक्ने छ । काउन्सीलले पनि उसको अपराध वा आचरणको विचार गरी चरित्रको सुधार भए नभएको र हुन सक्ने नसक्ने कुरा तर्क विचार गरी दर्ता गर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्ने छ र नाम दर्ता गर्ने निर्णय भएमा नियम बमोजिम पूरा दस्तूर लिई निजको नाउँ दर्ता गरिने छ ।

(५) उप नियम (४) बमोजिम दिएको दर्खास्त स्वीकृत नभएमा १ वर्ष विते पछि फेरि दर्खास्त दिन सक्ने छ ।

१९. काउन्सीलका सदस्यले राजिनामा गरेमा वा खालि भएमा गर्नेः— (१) काउन्सीलको कुनै सदस्यले आफ्नो सदस्यता छोडन चाहेमा काउन्सीलका अध्यक्ष छेउ राजिनामा पेश गरी छाड्न सक्ने छ ।

(२) कुनै सदस्यको स्थान निजले राजिनामा दिएर, निजका मृत्यु भएर वा ऐन बमोजिम सदस्य रहन नसक्ने कारण परी रिक्त हुन गएमा निजले काउन्सीलको सदस्यता अघि जसरी प्राप्त गरेका थिया त्यसैगरी सो रिक्त स्थानको पूर्ति यथाशिघ्र गरिने छ ।

५४१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२०. काउन्सीलको कोष र त्यसको संचालनः– (१) काउन्सीलको कोषमा निम्निलिखित रकमहरू रहनेछन्ः–

(क) काउन्सीललाई दर्खास्त दस्तूरबाट प्राप्त हुन आउने रकम,

(ख) कुनै संस्था वा व्यक्तिले काउन्सीलको नीति वा उद्देश्यमा बाधा नपर्ने गरी दिएको शर्तरहित रकम (नगद वा जिन्सी),

(ग) काउन्सीलले कुनै पुस्तक पत्रिकाहरू छपाई बिक्री गरी उठाएको रकम,

(घ) श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त अनुदान, र

(ङ) श्री ५ को सरकारको पूर्व स्वीकृति लिई काउन्सीलले अन्य श्रोतबाट प्राप्त गरेको रकम ।

(२) रजिष्ट्रारले उप-नियम (१) बमोजिमको रकम नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल मेडिकल काउन्सीलको नाममा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्ने छ । अध्यक्ष र रजिष्ट्रारले काउन्सीलको सो खाताको संचालन संयुक्त रूपमा गर्ने छन् ।

तर–

रजिष्ट्रारले भइपरी आउने खर्चको लागि रू. २००।– दुई सयसम्म आफ्नो साथमा राख्न सक्ने छ ।

(३) काउन्सीलको आर्थिक वर्ष प्रत्येक वर्षको आषाढ मसान्तमा समाप्त हुनेछ ।

(४) रजिष्ट्रारले प्रत्येक नयां आर्थिक वर्षको निमित्त आय–व्ययको विवरण (बजेट) बनाई स्वीकृतिको निमित्त काउन्सीलको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) काउन्सीलले नियुक्त गरेको लेखापरीक्षकद्वारा आर्थिक वर्ष समाप्त गरेको ३ महीना भित्र हिसाब जांच गराउन पर्नेछ ।

(६) काउन्सीलले लेखापरीक्षण सम्बन्धी प्रतिवेदनको प्रतिलिपि श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गर्नुपर्छ ।

२१. मुद्दा चलाउने प्रस्ताव पारित गर्ने सम्बन्धी कार्यविधिः– (१) ऐनको दफा २७ को खण्ड (क) अनुसार मुद्दा चलाउने प्रस्ताव पारित गरी श्री ५ को सरकार छेउ पेश गर्नु भन्दा अघि मनासिब माफिकको मौका दिई सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाको भनाई वा प्रतिकृया माथि विचार गर्नु काउन्सीलको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) श्री ५ को सरकारले उप-नियम (१) अन्तर्गतको प्रस्ताव प्राप्त भए पछि आरोपको पुनः छानबिन गराउन सक्नेछ ।

परिच्छेद–४

विविध

२२. चिकित्सकको काम कर्तव्यः– (१) रोगी र रोगीका परिवारका सदस्यहरू प्रति दर्तावाला चिकित्सकको कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछः–

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) आफ्नो बुद्धि र क्षमताले भ्याएसम्म उचित निदान गरी रोगको उपचार गर्ने,

(ख) आफ्नो उचित पारिश्रमिक, औषधी र सामान तथा उप–कारण-हरूको लाग्दो खर्च वाहेक अनुचित तरीकासंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले अरू आर्थिक लाभ नउठाउने,

(ग) आफूले आफ्नो शक्ति, ज्ञान र अनुभवले कुनै रोगीको उपचार गर्न नसक्ने जस्तो लागेमा उपलब्ध हुन सकेसम्म कुनै विशेषज्ञसंग सल्लाह लिई गर्ने र अवस्था हेरी रोगीको उपचार उपलब्ध हुन सकेसम्म विशेषज्ञबाट गराउनु पर्छ भन्ने कुराको सल्लाह स्पष्ट रूपमा उपचार गराउने रोगी वा रोगीका परिवारका भरपर्दो सदस्यहरूलाई दिने अथवा अस्पताल जस्ता संस्थामा सिफारिश गर्ने,

(घ) रोगीलाई वा निजका परिवारका सदस्यहरूलाई उचित देखिएमा रोग को कडाईको सूचना दिने,

तर, आर्थिक वा अन्य कुनै किसिमको उद्देश्य राखि मामूली रोगलाई कडा बताउने छैन ।

(ङ) निम्नलिखित अवस्थामा वाहेक आफूले उपचार गरेको कुनै रोगी-हरूलाई नछाड्ने:–

(१) पारिश्रमिक दिन अस्वीकार गरेमा,

(२) आफूले भनेको औषधि नगरेमा,

(३) डरलाग्दा औषधिहरू आवश्यक नपरिकन पनि माग गरेमा वा

(४) कुनै रूपबाट आफूलाई अनैतिक काम गराउन खोजेमा ।

(च) रोगीलाई कडा रोग लागेको कारणले बराबर हेरविचारको जरूरत छ भन्ने थाहा भए पछि आफ्नो अनुपस्थितिमा पनि पाएसम्म यस किसिम-का चिकित्सकलाई देखाउनु भनी परिवारका सदस्य वा हेरविचार गर्ने मानिसलाई विस्तृत रूपमा बताई आवश्यक परेमा आफूलाई खबर दिन सक्ने गरी आफू रहने सम्भावित ठाउँहरू समेत बताएर मात्र छाड्ने,

(छ) रोगी र रोगीको हेरचाह गर्ने प्रति भद्र व्यवहार गरी आफ्नो ज्ञान बुद्धि र अनुभवले पुगेसम्म विचार पुऱ्याई निदान र उपचारमा उपेक्षा वा हेलचक्राई नगर्ने,

(ज) कसैलाई विरामीको वा निरोगिताको झुट्ठा प्रमाणपत्र नदिने कसैको पक्षमा वा विपक्षमा झुट्ठा साक्षी नबक्ने प्रमाण नदिने वा बक्तव्य नदिने,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(झ) अदालतको आदेशले कानूनबमोजिम बताउनु पर्ने जति कुरा बाहेक आफ्नो रोगीले विश्वास गरी बताएको निजसंग सम्बन्धित कुनै गुप्त कुराहरूलाई नबताउने,

(ञ) स्वास्थ्यको कारणले बाहेक अरू अवस्थामा गर्भपात नगराउने । स्वास्थ्यको कारण छ भने तापनि अर्को चिकित्सकको समेत राय लिई निजको रायमा पनि गर्भपात नगराएमा गर्भवतीको जानमा खतरा छ वा अपाहिज बन्ने सम्भावना छ वा मानसिक सन्तुलन खराब हुने सम्भावना छ भन्ने कुरामा एक मत भएमा मात्र गर्भपात गराउने, तर यसबाट कानून बिरूद्ध कुनै काम गर्ने अधिकार भएको मानिन छैन ।

(ट) कुनै उपचार गर्दा तत्सम्बन्धी दुर्घटना हुन गएमा आफूले सक्दो मेहनत र बुद्धि लगाई रोगीको प्राण वा अङ्ग बचाउने उपाय गर्ने अरू विशेषज्ञको सेवा प्राप्त हुन सक्ने रहेछ भने निजको सहयोग लिई त्यस अवस्थामा परेको रोगीलाई उत्तरदायित्व लिई यथासम्भव उपचार गर्ने ।

(ठ) लागू पदार्थ खाई रोगीको उपचार नगर्ने ।

(२) दर्तावाला चिकित्सकको सहकारी प्रतिको कर्तव्य देहायबमोजिमको हुनेछः—

(क) आफ्ना सहकारीहरूलाई शब्दले अथवा अरू कुनै व्यवहारबाट होच्याउने वा अपमान नगर्ने,

(ख) आफ्नो नाम चलाउने अथवा धन कमाउने उद्देश्यले कुनै परिचय पाटी वा प्याडमा आफ्नो नाम, पाएको डिग्री डिप्लोमा र कुनै पद पाएको छ भने त्यो बाहेक अरू कुनै कुरा नलेख्ने, तर कुनै किताब लेखेको छ र सो किताब सर्वसाधारणलाई नभै चिकित्सक वा तत्सम्बन्धी व्यक्तिको लागि मात्र लेखिएको छ भने सो किताबमा अरू पाएको कुनै उपाधीहरू लेख्न भने कुनै बाधा हुने छैन ।

(ग) बानी बस्ने औषधि आफुले सेवन नगर्ने तथा सहकारी र अरूलाई समेत बानी बस्ने गरी सकेसम्म सेवन नगराउने ,

(घ) योग्यता नभएका व्यक्तिलाई उपचार वा त्यस सम्बन्धी काम गर्न र गराउन मद्दत नगर्ने,

(ङ) कसैलाई आफ्नो पारिश्रमिकको हिस्सा कबोली आफू कहां बिरामी ल्याउने प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले एजेण्ट नबनाउने ।

२३. सजाय र अन्य कारवाईः— (१) काउन्सीलले नियम २२ मा उल्लेख गरिएको कर्तव्यहरूको पालन नगर्ने र आफ्ना अपराध ढाँट्ने चिकित्सकमाथि कारवाई चलाई निजको नाम रजिष्टरबाट हटाउन रजिष्ट्रारलाई आदेश दिने छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) काउन्सीलले चिकित्सकलाई स्वयं उपस्थित भई वा वकिल पठाई आफ्नो सफाई-को सबूद दिने मौका दिनेछ ।

तर,

आरोप लागेका चिकित्सकले तोकिएको म्यादभित्र आफू नआएमा वा वकिल पनि नपठाएमा एकतर्फी निर्णय हुनेछ ।

(३) सजायको निमित्त चलाइने कारवाईमा सम्बन्धित चिकित्सक, निजतर्फको वकिल काउन्सीलका सदस्य तथा कर्मचारी र काउन्सीलका तर्फबाट आएका सल्लाहकार बाहेक अरू उपस्थित हुन पाउने छैनन् ।

(४) रजिष्टरबाट नाम हटाउने गरी भएको निर्णयको सूचना रजिष्ट्रारले सम्बन्धित व्यक्ति संस्था र कार्यालयलाई दिनेछ ।

(५) काउन्सीलले ऐनको दफा १७ (१) र दफा २० अनुसार कुनै दर्तावाला चिकित्सकको नाम रजिष्टरबाट हटाउनुभन्दा अघि निजलाई आफ्नू भनाइ पेश गर्ने मनासिब माफिकको मौका दिने छ ।

तर,

नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अन्तिम अदालतबाट सजाय पाएकोमा त्यस्तो मौका दिई रहनु पर्नेछैन ।

२४. पुनरावेदनः– (१) रजिष्ट्रारले गरेको निर्णय वा काम कुरामा ऐन बमोजिम काउन्सीलमा पेश भएको पुनरावेदनमा त्यस्तो पुनरावेदक (अपील गर्ने व्यक्ति) काउन्सीलको सदस्य रहेछ भने सो सदस्य र रजिष्ट्रार दुवैलाई उपस्थित गराई काउन्सीलको बैठकमा छलफल गरी निर्णय गरिने छ ।

तर,

काउन्सीलका अध्यक्षले त्यस्तो बैठकको सूचना कमसेकम एक महीना अगाडि रजि-ष्ट्रार र पुनरावेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) काउन्सीलले उप-नियम (१) अन्तर्गत बस्ने बैठकको सूचनामा तोकिएको दिन रजिष्ट्रार वा पुनरावेदक कोही उपस्थित नभए पनि आफ्नो निर्णय दिन सक्नेछ ।

२५. प्रमाणपत्र दिने सम्बन्धी व्यवस्थाः– (१) दर्तावाला चिकित्सकले ऐनको दफा २९ अन्तर्गत प्रमाणपत्र दिंदा यस्तो प्रत्येक प्रमाणपत्र तत्सम्बन्धमा काउन्सीलले तोकिदिए बमोजिमको रजिष्टरमा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम दिइएको जन्मको प्रमाणपत्रको आधारमा मात्र कसैको नागरिकता निश्चित भएको मानिने छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित भएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची–१

(नियम ३,४,५,६ र ७ संग सम्बन्धित)

दरखास्तको नमूना

श्री रजिष्ट्रार,

नेपाल मेडिकल काउन्सील,

काठमाडौं, नेपाल ।

महोदय,

मेरो नाम नेपाल मेडिकल काउन्सीलको रजिष्टारमा नियमानुसार स्थायी । अस्थायी परीक्षण । विशेष दर्ता गराउन यो दरखास्त पेश गरेको छु । कृपया मेरो नाम दर्ता गरी त्यसको प्रमाणपत्र दिनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

चाहिने दरखास्त दस्तूर रू. ... ... नगद (चेक,ड्राफ्ट, हुलाक आदेश) द्वारा पठाएको छु । साथमा मैले प्राप्त गरेको डिग्री डिप्लोमाको सक्कल प्रति त्यसको १ प्रति नक्कल र अरू प्रमाण पत्रका प्रतिलिपि र विगत ६ महीनाभित्र खिचिएको पासपोर्ट साइजको फोटो ३ प्रति पठाएको छु ।

काम सकिएपछि मेरो डिग्री डिप्लोमाको सक्कल प्रति अविलम्ब फिर्ता पठाई दिनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

भवदीय,

दस्तखत

(... ... ...)

ठेगानाः–

मितिः–

दरखास्तवालाको पूरा नामः–

छोटकरी नामः–

ठेगानाः– स्थायीः–

अस्थायीः–

काम गर्ने ठाउँः–

बाबुको नामः–

प्राप्त भएको डिग्री डिप्लोमा इत्यादि (१)

(२)

(३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सो प्रदान गर्ने संस्थाः–

सो प्राप्त गरेको सालः–

अन्य कर्तै चिकित्सकमा नाम दर्ता भएको छ भने सो संस्थाको नामः–

दर्ता नम्बरः–

दरखास्त वालाको दस्तखत नमूनाः–

परिचय पत्रः–

मैले दरखास्तवाला डा. ... ... लाई राम्रोसंग चिनेको छु । निजले दिएको विवरण ठीक छ ।

दस्तखत

(... ... ...)

ठेगानाः–

मितिः–

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

२४८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची–२

(नियम ३ (३) (घ) संग सम्बन्धित)

प्रतिज्ञा पत्र

नेपाल मेडिकल काउन्सील ऐन र ऐन अन्तर्गतको नियमको अधीनमा रही चिकित्सकको हैसियतले आफूले पालन गर्नुपर्ने सबै काम र कर्तव्य वफादारीसाथ पालन गर्ने प्रतिज्ञा गर्दै यो प्रतिज्ञापत्र प्रस्तुत गरेको छु ।

(.....)

(पूरा दस्तखत)

आज्ञाले–

ढुण्डिराज शर्मा

श्री ५ को सरकारको सचिव ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

५४८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।